ROK XII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 22

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1937 R.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 13 listopada r. b. odbyło się Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego. W wyniku bowiem zatwierdzonego we wrześniu r. b. nowego statutu Związku, dostosowanego do znowelizowanych przepisów prawa przemysłowego, należało dokonać wyboru wszystkich władz Związku. Wskutek tego porządek obrad Walnego Zgromadzenia przewidywał przede wszystkim wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej. Wybory te dały w wyniku ponowne powołanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej Związku w dotychczasowym składzie, a odbyte po Walnym Zgromadzeniu posiedzenie Zarządu powierzyło funkcje prezydialne dotychczasowemu Prezydium Związku.

Ponadto, Walne Zgromadzenie zatwierdziło poprawki statutowe, zmierzające do umożliwienia należenia do Związku Przemysłu Chemicznego mniejszym przedsiębiorstwom, zgrupowanym już na terenie własnych organizacyj branżowych. Posunięcie takie było niezbędne, celem utrzymania dotychczasowego stanu rzeczy zrzeszenia na terenie Związku organizacji branżowych, jednoczących mniejsze przedsiębiorstwa chemiczne.

Wreszcie — Walne Zgromadzenie przyjęło statut Fundacji Stypendiów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P. Istotne przepisy statutu tego — pomijając postanowienia ściśle formalne — zatwierdzone zostały w następującym brzmieniu:

„Majątek Fundacji składa się początkowo z

a) 140 akcyj Banku Polskiego nom. wart. zł. 14.000.—

b) 5% Listów Zastawnych m. Warszawy nom. wart. zł. 18.300.—

c) 4% Pożyczki konsolidacyjnej nom. wart. zł. 500.—

d) gotówki w sumie zł. 3.156.05.

Dochód z majątku Fundacji będzie obracany co roku na stypendia im. Marszałka Józefa Piłsudskiego dla niezamożnych studentów chemii szkół akademickich, obywateli polskich, odznaczających się zdolnościami i postępami w nauce.

Zarząd Fundacji sprawuje Komisja Stypendialna, składająca się:

1) z Prezesa, Vice-Prezesa i Dyrektora lub jego zastępcy Związku Przemysłu Chemicznego.

2) z 2-ch profesorów polskich szkół akademickich, zapraszanych na przeciąg lat 5-ciu przez Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego.

Do Zarządu Fundacji należy:

1) Administrowanie majątkiem Fundacji, a w szczególności:

a) zastępstwo prawne interesów Fundacji,

b) przejęcie majątku Fundacji i podejmowanie dochodów od tego majątku,

c) lokowanie majątku w myśl obowiązujących przepisów,

d) podejmowanie decyzji co do przeznaczenia sum powstałych z niewypłacania stypendiów na skutek braku odpowiednich kandydatów, oraz pochodzących ze zwrotu stypendiów, tudzież wszelkich innych należnych Fundacji nadzwyczajnych i nieprzewidzianych wpływów i zysków.

2) Rozdawnictwo stypendiów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego:

a) ustalenie jakości i wysokości stypendiów,

b) ogłaszanie konkursów na stypendia,

c) przyznawanie i wypłacanie stypendiów.

3) Przedkładanie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego corocznie, nie później niż w marcu, sprawozdania z działalności Fundacji (zarządu majątkiem, zużytkowania dochodu, spełnienia celów Fundacji).

4) Opracowywanie regulaminów i przedkładanie ich do zatwierdzenia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Ubiegający się o stypendia im. Marszałka Józefa Piłsudskiego kandydaci powinni wnieść w terminie, w konkursie wskazanym, podanie do Zarządu Fundacji, dołączając:

a) życiorys,

b) ostatnie świadectwo szkolne, albo wykaz ocen kandydata,

c) oświadczenie właściwych władz o niezamożności rodziców kandydata.

Na korzystających ze stypendiów ciąży moralny obowiązek zwrotu stypendium.

W razie gdyby Związek Przemysłu Chemicznego przestał istnieć, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może przeznaczyć to stypendium na rzecz pomocy dla niezamożnych studentów chemii polskich szkół akademickich."

Po zakończeniu formalnej części obrad odbył się odczyt p. Inż. Witolda Sławińskiego p. t. „Praktyczne rozwiązywanie zagadnień bezpieczeństwa pracy w przemyśle". Odczyt ten wzbudził szczególnie duże zainteresowanie, ponieważ zaś dotyczy istotnych bardzo dla przemysłu chemicznego spraw — więc też poświęcimy im specjalną uwagę w najbliższym numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego".

NOWA ORGANIZACJA REGLAMENTACJI TOWAROWEJ

Dn. 5 i 6 listopada r. b. odbyło się w Łodzi zebranie, likwidujące dotychczasową Centralną Komisję Przywozową, a powołującą na jej miejsce Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego. Reorganizacja ta odbyła się w wyniku zasadniczych przesunięć w zakresie organizacji handlu zagranicznego. Rada Handlu Zagranicznego, powołana do życia przez samorząd gospodarczy i wolne organizacje gospodarcze — przejmuje stopniowo wszystkie dotychczas działające agendy, które miały za zadanie badanie lub opiniowanie zagadnień, dotyczących handlu zagranicznego. Została więc też w konsekwencji zlikwidowana — po przeszło 12-stu latach istnienia — Centralna Komisja Przywozowa. Komitet Przywozowy Rady Handlu Zagranicznego ma te same zadania, co dawna Komisja, a więc rozdział wyznaczonych przez Min. Przemysłu i Handlu kontyngentów pomiędzy importerów, tudzież opiniowanie spraw, które są związane z reglamentacją handlu zagranicznego.

Do Prezydium Komitetu powołani zostali pp.: Dr. S. Waschko, Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu Prezes, oraz A. Girdwoyń, P. Sikorski, E. Wencel — Vice-prezesi.

Pierwsze plenarne posiedzenie Komitetu Przywozowego powołało 5 podkomitetów, działających w zakresie rozdziału kontyngentów na prawach plenarnego zebrania.

Są to mianowicie podkomitety: ogólny — pod przewodnictwem p. Dr. S. Waschki, chemiczny — pod przewodnictwem p. Inż. T. Zamoyskiego, rolny — pod przewodnictwem p. A. Girdwoynia, włókienniczy — pod przewodnictwem p. Inż. K. Bayera, tłuszczowy — pod przewodnictwem p. Dr. S. Waschki.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układ kontyngentowy z *Grecją* przedłużony został do końca rb. Przewidywane jest przeprowadzenie rokowań o zawarcie rocznego układu z początkiem roku przyszłego.

Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o zmianach w układzie kontyngentowym *z Rumunią*, wprowadzonych układem z dn. 9 października rb.

Rewizja układu handlowego z *Czechosłowacją* nie jest przewidziana, istnieje natomiast możliwość zwiększenia nie których kontyngentów na przywóz do Czechosłowacji oraz uzyskania kontyngentów na towary dotychczas nie wywożone. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o porozumienie się ze Związkiem.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 30, 31 i 32) „Informatora Eksportowego").

Portugalia. Całkowite zniesienie reglamentacji dewizowej.

Syria i Liban. Podwyższenie stawek celnych, wyrażonych we frankach francuskich o 20%.

Turcja. Raport w sprawie rynku na opony i dętki samochodowe (Nr 30 str. 7).

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu powołany został referat duński celem badania możliwości wymiany towarowej polsko-duńskiej. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o nadsyłanie materiałów.

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie prowadzone są badania nad uruchomieniem komunikacji okrętowej z portami Afryki Zachodniej.

W Warszawie powołana została do życia Izba Handlowa Polsko-Chińska. Adres Izby brzmi Szopena 16/18 tel. 705-46.

KRONIKA

Dn. 18 listopada 1937 o godz. 18 odbędzie się w dużym Audytorium Chemicznym Politechniki Warszawskiej, (Polna 3) urządzony staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, odczyt p. Inż. A. Waligóry p. t. „Przemysł żywiczny w Polsce". Odczyt będzie się składał z następujących części: powstawanie żywicy w drzewie; gatunki drzew, karpina; skład żywic krajowych i zagranicznych; żywicowanie drzew; destylacja żywicy; racjonalna i nieracjonalna destylacja drew iglastych; ekstrakcja drewna i karpiny; charakterystyka otrzymywanych produktów; problemy ekstrakcji i destylacji ciągłej, dalszy przerób kalafonii i terpentyny, zagadnienie kamfory; krajowa wytwórczość i konsumcja; warunki rozwoju i postulaty przemysłu żywicznego w Polsce.

W dn. 19 listopada r. b. o godz. 6 odbędzie się w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych (Marszałkowska 140/1), zebranie dyskusyjne poświęcone zagadnieniom bezpieczeństwa pracy. Na porządku obrad referaty p. Inż. A. Mazurkiewicza p. t. „Cele i zakres pracy wzorcowni osłon i poradni bezpieczeństwa pracy przy Muzeum Techniki i Przemysłu", oraz p. Inż. Z. Puławskiego p. t. „Metody tworzenia przepisów bezpieczeństwa".

Ze względu na interesujące tematy, poruszane w referatach — pożądana jest obecność przedstawicieli fabryk, zajmujących się sprawami bezpieczeństwa.

Dn. 28 października r. b. odbyło się w Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zebranie Sekcji Chemicznej Państwowej Komisji Oświaty Zawodwej. Celem zebrania było omówienie typu średniej szkoły chemicznej w związku z realizacją nowego ustroju szkolnego.

Zebrani przedstawiciele szkół akademickich, przemysłu i zawodu inżynierskiego opowiedzieli się za gimnazjalnym typem średnich szkół chemicznych. Stanowisko to motywowane było znanymi argumentami o potrzebie w przemyśle pracowników typu majstra i laboranta, a zupełnej zbędności pracownika pośredniego między majstrem a inżynierem. Przedstawiciele szkolnictwa zawodowego zajmowali odmienne stanowisko, domagając się kształcenia chemików w szkołach

średnich na szczeblu licealnym. Do uzgodnienia stanowisk nie doszło, wskutek czego Ministerstwo — po wysłuchaniu powyższych opinii — samo zdecyduje typ średniej szkoły chemicznej.

Dodać trzeba, że przedstawiciele przemysłu kategorycznie stanęli na stanowisku potrzeby gimnazjalnego, a zbędności licealnego kształcenia tych chemików, którzy mają być zatrudnieni w polskich fabrykach chemicznych.

Wydział Techniczny Związku Straży Pożarnych R. P. (Warszawa, Poznańska 11, tel. 9.13-79) komunikuje iż zajmuje się wszelkimi sprawami, związanymi z oceną przydatności wszelkiego rodzaju urządzeń przeciwpożarowych oraz różnych narzędzi pożarniczych i ich jakości, jak również przeprowadza odbiory techniczne sprzętu; bierze udział w ustalaniu stopnia niebezpieczeństwa pożarowego poszczególnych obiektów oraz bada niezbędne urządzenia przeciwpożarowe i środki gaśnicze.

Do Związku zwróciła się Spółka Maklerska „Powszechne Biuro Ubezpieczeń P. B. U." Warszawa, Królewska 7, ofiarując swe usługi przedsiębiorstwom chemicznym w zakresie wszelkich spraw, związanych z ubezpieczeniem fabryk. Powszechne Biuro Ubezpieczeń, z którego pomocy korzystało szereg firm związkowych, po za dotychczasowym działem racjonalizacji ubezpieczeń, wprowadziło nowy dział likwidacji szkód i na zlecenie poszkodowanych występuje podczas likwidacji szkód jako rzecznik ich interesów w charakterze pełnomocnika bądź też doradcy techniczno-ubezpieczeniowego.

Wzorem lat ubiegłych, Instytut Spraw Społecznych przystępuje do wydania na r. 1938 Kalendarza Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Z uwagi na celowość rozkolportowania możliwie dużej ilości egzemplarzy tego Kalendarza wśród robotników, zatrudnionych w przemyśle chemicznym, zwracamy się do fabryk chemicznych z prośbą o kierowanie licznych zamówień wprost pod adresem Instytutu, Warszawa, Wilcza 1.

Jak donosi „Chimie & Industrie", ogłoszony został w Stanach Zjednoczonych A. P. spis wybitniejszych osobistości, działających w tamtejszym świecie chemicznym (naukowym i przemysłowym) — p. t. „The Chemical Who's Who". Spis ten zawiera nie tylko informacje w zakresie ukończonych studiów, prac naukowych, adresów i t. p., lecz również notatki dotyczące szczególnych upodobań każdej z wymienionych osobistości, np.: poker, golf, sztuka chińska, genealogia i t. p.

Towarzystwo dla Budowli Przemysłowych i Inżynieryjnych, Sp. z o. o. Kraków, Garncarska 5 zawiadamia iż wykonywa wszelkie prace, związane z budową pieców wapiennych, jak również jest generalnym zastępcą na Polskę firmy „Wärmestelle Steine und Erden", w Berlinie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 76 z dn. 30 października r. b. ogłoszone zostało pod poz. 551 nowe Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27 października 1937 o zniżkach celnych. Rozporządzenie to zastępuje dotychczas obowiązujące rozporządzenie z dn. 22 kwietnia r. b., prolongując równocześnie ważność niewykorzystanych dotychczas zniżek celnych, które wygasły dn. 30 października r. b.

Nowe Rozporządzenie wprowadza następujące zmiany w zniżkach celnych, dotyczących przemysłu chemicznego:

Wykaz Nr 1 — t. j. zniżki celne, udzielane za każdorazowym zezwoleniem Min. Skarbu — uzupełniony został następującymi pozycjami:

Poz. 129 p. 5 kazeina — zniżka 60%-owa.

Poz. 157 p. 2 szpat ciężki mielony do wyrobu litoponów — przeniesiony z dawnego wykazu Nr 2.

Poz. 194 p. 1 antracen surowy — 90%-owa zniżka celna.

Poz. 299 p. 22 fosforan dwusodowy do wykańczania tkanin z jedwabiu naturalnego przeniesiony z dawnego wykazu Nr 2.

Poz. 332 p. 2 bezwodnik octowy do celów przemysłowych — przeniesiony z dawnego wykazu Nr 2.

Poz. 397 p. 12 kwas fenylonaftyloaminosulfonowy 1.8 i kwas tolilonaftyloaminosulfonowy 1.8 przeniesiony z dawnego wykazu Nr 2.

Wykaz Nr 2 — t. j. zniżki celne, udzielane za zaświadczeniami Izb Przemysłowo-Handlowych — uzupełniony został następującymi pozycjami:

396 p. 1 kwas benzaldehydosulfonowy, chlorobenzaldehyd, nitrobenzaldehyd i ich kwasy sulfonowe, do produkcji barwników — 70%-owa zniżka celna.

410 p. 2 rozszerzono bezcłowy przywóz bursztynu w proszku również do fabrykacji półproduktów organicznych i barwników syntetycznych.

429 p. 2 olejek cytrynelowy do wyrobu geraniolu, cytronelalu, cytronelolu oraz ich estrów — 95%-owa zniżka celna.

Rozporządzenie o zniżkach celnych ma moc obowiązującą — podobnie jak poprzednio — w ciągu pół roku, t. j. do dn. 30 kwietnia 1938 r.

ECHA

* Z okazji Święta Listopadowego odznaczeni zostali następujący przemysłowi działacze chemiczni:

Inż. Leopold Szefer, Generalny Dyrektor Sp. Akc. „Lignoza" w Katowicach — Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski,

Dr. Inż. Jan Prot, Naczelny Dyrektor Państwowej Wytwórni Prochu w Pionkach, Inż. Stanisław Dunin-Markiewicz, Dyrektor Państwowej Wytwórni Prochu w Pionkach — Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dr. Inż. Henryk Broniatowski — Dyrektor Pabianickiej Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego, Inż. Karol Ginsberg — Dyrektor Sp. Akc. „Strem", Dr. Alfred Hirszowski — Dyrektor Zakładów Chemicznych w Winnicy, Dr Stanisław Adolf Klawe, Józef Kochanowicz — Dyrektor Sp. Akc. „Nobiles" we Włocławku, Dr Władysław Sachs — Dyrektor Zakładów Chemicznych w Częstochowie — Złotymi Krzyżami Zasługi.

Wszystkim odznaczonym składamy serdeczne powinszowania.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	330.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—
Alkohol metylowy czysty	225.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH_3	1.45
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	95.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat	15.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—
Chlor ciekły	90.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—
* Chloran sodu techn.	150.—
Chlorek bielący (parytet Ząbkowice)	30.60
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—
Chlorek wapnia	17.—
Chlorobenzol	150.—
Chloroform purissimum	650.—
* Cytrynian sodowy	550.—
Dwuchromian potasu	155.—
Dwuchromian sodu	125.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—
Dwuwęglan sodowy	36.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	160.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	300.—
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	345.—
Karbid (franco st. odb.)	48.—
Karbolineum	22.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	
Gatunek Extra	250.—
Gatunek I	230.—
Krezol DAB4	75.—
Kwas azotowy 48°Bé za 100% HNO_3	80.—
Kwas azotowy 40°Bé za 100% HNO_3	66.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	61.—
Kwas azotowy chem. czysty	100.—
Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
* Kwaśny winian sodowy	620.—
* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)	450.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5 (brutto za netto)	15.—
Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
* Nadchloran potasu	150.—
* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Octan metylu	300.—
Octan ołowiu gat. I	165.—
Octan sodu kryst.	90.—
* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
Oleum 20%	12.75
Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Saletra potasowa	105.—
Saletra sodowa przem.	50.—
Saletra sodowa rafin.	57.—
Salmiak rafinowany	85.—
Salmiak sublimowany	150.—
Siarczan amonu kryst.	24.—
Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
Smoła preparowana	15.25
Soda amoniakalna	20.70
Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Toluen chem. czysty	95.—
Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA
Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11